

Harpalus flavescens

Gul frölöpare

Skalbaggar, Jordlöpare m.fl.

NE NA LC DD NT VU **EN** CR RE
Starkt hotad (EN)
B2ab(iii,iv)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Carabidae (jordlöpare), **Släkte:** *Harpalus*, **Art:** *Harpalus flavescens* - gul frölöpare (Piller & Mitterpacher, 1783) **Synonymer:** *Harpalus rufus* Brüggemann, 1873

Kännetecken

En 11–13 mm lång jordlöpare med jämbred, något tillplattad kroppsform. Benen är kraftiga. Lätt igenkänd på sin enfärgat ljusa kropp, som varierar i färg från blekgul till ljust brunröd. Ingen annan svensk jordlöpare i denna storlek har denna färg.

Utbredning och status

Endast känd från Skåne och Öland (Stora Rör 1910). I Skåne länge endast ett 1800-talsfynd, men sedan 1965 funnen på och intill Ravlunda skjutfält, och sedan 1971 på och intill Revingeheds skjutfält. Artens uppträdande på två skjutfält inom några årtionden efter deras öppnande resp. utvidgning är slående. Närmast i Danmark (ett 1800-talsfynd på Bornholm), och i Finland (Åbo 1916, sannolikt tillfälligt). Utbredd från Mellaneuropa till norra Italien, Bosnien och vidare österut till Kaukasus och Kasakstan.

Ekologi

Lever på öppen, torr sandmark, vanligen i lös flygsand med mycket gles vegetation (t.ex. av borsttåtel) och mycket blottad sand. Sentida svenska fynd främst på skjutfält där markslitage av militära fordon och/eller betesdjur förhindrat uppkomsten av ett sammanhängande vegetationstäck, även i sandiga fruktodlingar och igenväxande sandtag. Artens födoval är ej närmare känt, men flertalet *Harpalus*-arter förefaller till stor del vara frätare både som larver och som aduler. Larvutvecklingen sker under sommaren. Adulterna övervintrar och påträffas mest under fortplantningstiden på försommaren. De är nattaktiva och tillbringar dagen djupt nedgrävda i sanden. Lättast påträffas arten vid insamlingar nattetid med pannlampa.

Hot

De två områden där arten förekommer idag hör till de få kvarvarande inlandssandfält vilka inte planterats igen med tall eller av annan anledning vuxit igen. Dessa områden är reträttplatser även för en lång rad andra torrmarkslevande jordlöpare, vilka gynnats av nuvarande markanvändning. Dessutom har det ovanligt intensiva markslitage skapat för *H. flavescens* särskilt gynnsamma förutsättningar. Dessa förutsättningar kan dock snabbt förändras om markanvändningen ändras med minskat eller upphört slitage som följd.

Åtgärder

I de ovannämnda områden bör förändringar i markanvändningen som leder till en ökad igenväxning undvikas. Åtminstone för denna arts vidkommande är det möjligt att enbart bete inte förslår för att åstadkomma ett tillräckligt markslitage.

Naturvård

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

Baranowski, R. 1969. Några jordlöparfynd i Skåne (Col. *Carabidae*). Opusc. Entomol. XXXIV (1-2):137-139.

Ljungberg, H. och Hägg, T. 1989. Några skånska jordlöparfynd från 1988/89 (Col., *Carabidae*). FaZett 2(3):37-42.

Ljungberg, H. 1999. Skalbaggar och andra insekter på sandstäppslokaler i östra Skåne. Länsstyrelsen i Skåne län.

Författare

Håkan Ljungberg 2005, 2016. © ArtDatabanken, SLU 2005.